

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **M.K.**

ukaranej za czyny z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U. z 2023 r. poz. 158) w zw. z art. 4 i art. 5 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U. z 2023 r. poz. 158)

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.s.w.

w dniu 9 lipca 2025 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie

z dnia 18 lutego 2025 roku, sygn. akt V Ka 24/25,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Szczecinku

z dnia 3 grudnia 2024 r., sygn. akt II W 28/24

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Koszalinie.**

UZASADNIENIE

M.K. została obwiniona o to, że:

1. jako prezes zarządu „D.” sp. z o.o., wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedzielę lub święta, w S., w sklepie wielkopowierzchniowym I. przy ulicy [...], w dniu 3 grudnia 2023 r. tj. w niedzielę wolną od handlu powierzyła wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem niżej wymienionym pracownikom: U.B., I.G., A.G., E.J., S.M., P.W., tj. o wykroczenie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U. z 2023 r. poz. 158) w związku z art. 4 i art. 5 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U. z 2023 r. poz. 158),
2. jako prezes zarządu „D.” sp. z o.o., wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedzielę lub święta, w S., w sklepie wielkopowierzchniowym I. przy ulicy [...], w dniu 5 listopada 2023 r. tj. w niedzielę wolną od handlu powierzyła wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem niżej wymienionym pracownikom: U.B., E.J., S.M., A.G., tj. o wykroczenie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U. z 2023 r. poz. 158) w związku z art. 4 i art. 5 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U. z 2023 r. poz. 158),
3. jako prezes zarządu „D.” sp. z o.o., wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedzielę lub święta, w S., w sklepie wielkopowierzchniowym I. przy ulicy [...], w dniu 12 listopada 2023 r. tj. w niedzielę wolną od handlu powierzyła wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem niżej wymienionym pracownikom: U.B., tj. o wykroczenie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U. z 2023 r. poz. 158) w związku z art. 4 i art. 5 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U. z 2023 r. poz. 158),

4. jako prezes zarządu „D.” sp. z o.o., wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedzielę lub święta, w S., w sklepie wielkopowierzchniowym I. przy ulicy [...], w dniu 19 listopada 2023 r. tj. w niedzielę wolną od handlu powierzyła wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem niżej wymienionym pracownikom: I.G., P.W., tj. o wykroczenie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U. z 2023 r. poz. 158) w związku z art. 4 i art. 5 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U. z 2023 r. poz. 158),
5. jako prezes zarządu „D.” sp. z o.o., wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedzielę lub święta, w S., w sklepie wielkopowierzchniowym I. przy ulicy [...], w dniu 26 listopada 2023 r. tj. w niedzielę wolną od handlu powierzyła wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem niżej wymienionym pracownikom: P.W., I.G., tj. o wykroczenie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U. z 2023 r. poz. 158) w związku z art. 4 i art. 5 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U. z 2023 r. poz. 158).

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2024 roku, sygn. II W 28/24, Sąd Rejonowy w Szczecinku uznał obwinioną M.K. za winną popełnienia zarzucanych jej wnioskiem o ukaranie czynów, tj. wykroczeń z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U. z 2023 r. poz. 158) w zw. z art. 4 i art. 5 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U. z 20213 r. poz.158) i za to na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni w zw. z art. 9 § 2 k.w. w zw. z art. 24 § 1 i § 3 k.w. wymierzył jej karę grzywny w kwocie 5.000 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca, zarzucając m. in. obrazę przepisów prawa materialnego poprzez błędną interpretację art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r o ograniczeniu handlu w niedzielę i święta oraz

niektóre inne dni poprzez uznanie, że prowadzenie działalności handlowej w zakładzie prowadzącym działalność w zakresie kultury nie jest objęte wyjątkiem od zakazu handlu w niedzielę i dni ustawowo wolne, jak również poprzez uznanie przez sąd, że osoba prawna prowadząca równoległe z działalnością handlową także działalność kulturalną nie stanowi zakładu prowadzącego działalność w zakresie kultury oraz pominięcie przy rozstrzyganiu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Wyrokiem z dnia 18 lutego 2025 roku, Sąd Okręgowy w Koszalinie zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił M.K. od popełnienia zarzucanych jej we wniosku o ukaranie czynów.

Kasację od powyższego orzeczenia wniósł Prokurator Generalny, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.w. oraz art. 107 § 3 k.p.w. w zw. z art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 82 § 1 k.p.w. oraz art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy o ograniczeniu handlu w niedzielę i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. 2021.936 t.j. z dnia 21 maja 2021 r.), polegające na wydaniu – w wyniku przeprowadzenia przez Sąd Okręgowy w Koszalinie nieprawidłowej kontroli odwoławczej orzeczenia Sądu I instancji, w tym zwłaszcza zaniechania wnikliwego rozważenia, zawartego w apelacji obrońcy obwinionej, zarzutu obrazy przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedzielę i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. 2024.449 z dnia 26 marca 2024 r.) – wyroku reformatoryjnego w następstwie nieuzasadnionego przyjęcia przez sąd *ad quem*, iż z zestawienia braku ustawowej definicji pojęcia zakładu prowadzącego działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki oraz wypoczynku i jednoczesnego zaniechania przez ustawodawcę uzależnienia możliwości prowadzenia takiej działalności od dodatkowych kryteriów wartościujących należy wywodzić, że z wyjątku, o jakim stanowi przywołany przepis mogą korzystać placówki spełniające jednocześnie rolę placówek stricte handlowych i zakładów prowadzących działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku, co skutkowało niesłusznym uniewinnieniem obwinionej od zarzutu popełnienia wykroczeń, polegających na tym, że w tzw. niehandlowe niedziele, przypadające na: 5, 12, 19, 26 listopada 2023 r.

oraz 3 grudnia 2023 r., wbrew zakazowi handlu powierzyła ona wykonywanie pracy pracownikom wielkopowierzchniowego sklepu I., tj. czynów z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni, podczas gdy prawidłowa wykładnia przywołanych przepisów winna prowadzić do wniosku, że utworzenie, na powierzchni wydodrębnionej na terenie sklepu „Klubu Czytelnika” nie czyniło z tej placówki handlowej zakładu prowadzącego działalność kulturalną, a nadto z racji samodzielnego (autonomicznego) charakteru sklep ten nie mógł zostać uznany za zwolniony z zakazu handlu, albowiem ustawa w dyspozycji art. 6 ust. 1 pkt 10 wymaga, aby placówka handlowa była usytuowana „w” zakładzie świadczącym określoną działalność, co w analizowanej sprawie nie miało miejsca, gdzie jednocześnie sąd *ad quem* nie ustosunkował się w sposób należyty do takiego postąpienia, uznając jedynie, że literalne brzmienie przepisu nie jest jednoznaczne, zaś odwoływanie się do wykładni funkcjonalnej i systemowej nie ma racjonalnych podstaw. Podnosząc powyższy zarzut Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Koszalinie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy stwierdził co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w. Skarżący trafnie wskazał, że doszło do nieprawidłowego rozpoznania apelacji obrońcy oskarżonego, co w konsekwencji doprowadziło do nietrafnej zmiany wyroku Sądu Rejonowego w Szczecinku.

Sąd odwoławczy nie poddał bowiem rzetelnej analizie treści przepisu art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 roku o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U.2021.936, dalej „u.o.h.n.”), nietrafnie przyjmując, iż argumentacja zaprezentowana w uzasadnieniu wyroku sądu I instancji jest błędna.

Przepis art. 6 ust. 1 pkt 10 u.o.h.n., określający jeden z wyjątków od zakazu handlu w dni wolne od pracy, przewiduje, że przedmiotowy zakaz nie obowiązuje „w placówkach handlowych w zakładach prowadzących działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku”. Wyłączeniem spod zakazu ustawowego objęto zatem handel w placówce handlowej znajdującej się w zakładzie

prowadzącym określoną działalność, nie zaś same zakłady prowadzące działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku. Te bowiem – z racji profilu działalności

– świadczą szeroko pojęte usługi kulturalno-oświatowe i z założenia nie są placówkami handlowymi, a do takich podmiotów odnosi się u.o.h.n. Mogą więc bez ograniczeń wynikających z tej ustawy być otwarte w dni ustawowo wolne od pracy. Jeżeli w obrębie takich zakładów znajdują się placówki handlowe, działające niejako „przy okazji”, na marginesie podstawowej działalności zakładu, wówczas są z mocy omawianego przepisu zwolnione z zakazu handlu. Odwrotna konfiguracja, z którą mamy do czynienia w niniejszej sprawie, polegająca na umiejscowieniu na terenie placówki – z założenia handlowej – punktu związanego z działalnością w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku nie czyni z takiej placówki zakładu, o jakim mowa w analizowanym przepisie, a tym samym nie korzysta ona ze zwolnienia z zakazu handlu w dni wolne od pracy.

Zasadnicze zastrzeżenia budzić musi, iż dokonana przez sąd *ad quem* wykładnia nie uwzględnia mających w analizowanym przepisie znaczenie wręcz kluczowe, tak w ogólności, jak i w tej konkretnej sprawie przyimków „w”, zawartych w sformułowaniu „w placówkach handlowych w zakładach”. Na tle tego nie trzeba było prowadzić skomplikowanej wykładni i rozważać której z możliwych relacji przestrzennych dotyczy ta przedstawiona w analizowanej normie: fizycznej (np. „kredki w pudełku”; „stanął w drzwiach”, „chłopak w trampkach”), temporalnej np. „w styczniu”, „w zeszłym miesiącu”, „w niedziele i święta”) czy też nieprzestrzennej (np. „Janek jest w partii”, „szli w milczeniu”) (por. Ł. Duško, M. Szurman, *Placówka handlowa w zakładzie prowadzącym działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku – wykładnia wyjątku od zakazu handlu w niedziele i święta*, *Palestra* 2022, nr 10, s. 56).

Jest bowiem oczywiste, że dla zadośćuczynienia wyłączeniu określone w art. 6 ust. 1 pkt 10 u.o.h.n. przedsiębiorca prowadzący placówkę handlową, w której prowadzona ma być działalność handlowa w niedziele i święta, musi umiejscowić ją „w zakładzie” prowadzącym działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku. Nie budzi więc w niniejszej sprawie żadnych wątpliwości, że sprzedaż ta dotyczyć musi handlu w placówkach handlowych w zakładach prowadzących

działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku, a nie na odwrót, jak w rzeczywistości miało to miejsce. Sama obwiniona na rozprawie wyjaśniła, że sklep ma powierzchnię ok. 1.200 m², zaś rzeczony klub czytelnika, który znajduje się wewnątrz sklepu, tj. na sali sprzedaży, ma kilka metrów kwadratowych powierzchni. Choć w stanie faktycznym niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości, że na terenie prowadzonego przez obwinioną sklepu ustawiono regały z książkami oraz wygospodarowano miejsce, w którym klienci sklepu mogli usiąść, nie czyniło to z tej placówki handlowej biblioteki lub czytelnicy, tak samo jak nie zmieniło przeznaczenia tego sklepu, który nadal pozostawał sklepem handlowym. Jakiegokolwiek zatem „odwrócenie” omówionych relacji realizuje ustawowe znamiona wykroczenia z art. 10 ust. 1 u.o.h.n. Wadliwie zatem sąd *a quo* ocenił, że działania obwinionej M.K. należy ocenić w kategorii ustawowego wyjątku spod zakazu handlu w niedzielę, uregulowanego w art. 6 ust. 1 pkt 10 u.o.h.n. Zarzut obrazy prawa materialnego nie został tym samym poprawnie rozważony przez dokonujący kontroli instancyjnej zaskarżonego apelacją wyroku sąd odwoławczy.

W przedmiocie objętym analizowaną sprawą Sąd Najwyższy wypowiadał się już wielokrotnie, przy czym uwaga sądu II instancji przedstawiona na stronie 8 uzasadnienia nie zawiera jakiegokolwiek merytorycznej argumentacji, mogącej należycie tłumaczyć przyjęte stanowisko. W tym zakresie odesłać można nie tylko do przywołanych przezeń wyroków wydanych przez Sąd Najwyższy w sprawach III KK 155/23, III KK 647/22 czy III KK 57/23, ale także kolejnych, w tym wyroków z dni: 16 listopada 2023 r., I KK 346/23, LEX nr 3689879, 21 maja 2024 r., III KK 121/24, LEX nr 3719692, 26 czerwca 2024 r., IV KK 572/23, LEX nr 3729528, 10 lipca 2024 r., V KK 491/23, LEX nr 3735501.

Ponownie mierzący się z apelacją obrońcy Sąd Okręgowy w Koszalinie prawidłowo odniesie się więc do sformułowanych w niej zarzutów, wykorzystując także przedstawione powyżej przez Sąd Najwyższy zalecenia.

Sąd *ad quem* winien także zwrócić uwagę i poczynić stosowne rozważania w odniesieniu do sygnalizowanej przez obrońcę w apelacji kwestii zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 5 § 1 pkt 8 k.p.s.w. Okoliczności te Sąd Najwyższy dostrzegł, ale rozważania dotyczące ewentualnej tożsamości zamiaru, z jakim mogła działać obwiniona w odniesieniu do różnych pracowników

(pokrzywdzonych) należą do kategorii ustaleń faktycznych i muszą być poczynione przez sąd rozpoznający sprawę w I lub II instancji.

[WB]